

Forberedende notat med henblik på formulering af en uddannelsesstrategi på IÆK i anledning af dimensioneringen

Præambel

I anledning af regeringens beslutning om at dimensionere de videregående uddannelser har dekanen igangsat et uddannelseseftersyn mhp. at kvalificere beslutningen om, hvorledes vi konkret skal effektuere reduktionen af studiepladser (se hertil bilag 1). Som en del af dette eftersyn forventes institutternes ledelser at gennemføre lokale uddannelseseftersyn, så fakultetsledelsens beslutninger kan blive taget på det bedst mulige grundlag. Med dette papir er det intentionen at lægge grunden for instituttets uddannelseseftersyn.

Der savnes endnu afklaring på en række ikke uvæsentlige 'tekniske' forhold, men der foreligger nu en aftale med ministeriet, hvoraf loftet på de respektive uddannelser og uddannelsesgrupperinger fremgår (se bilag 2). Det fremgår også, at reduktionen har et sådant omfang, at en grundig strategisk drøftelse af fakultetets fremtidige uddannelseslandskab er påkrævet. Uddannelseseftersynet handler derfor ikke blot om at placere "aben" på bestemte uddannelser. Det drejer sig også om at nå frem til en stillingtagen til, hvorledes en fornuftig sammensætning af uddannelsesporteføljen vil kunne tage sig ud inden for de rammer, der afsættes af de gradvist forringede økonomiske vilkår for fakultetet generelt og instituttet specifikt.

Opgaven er med andre ord dobbelt. Det kortsigtede perspektiv, hvis formål er at få placeret den gradvise reduktion af studiepladserne over den kommende femårsperiode, skal kombineres med et langsigtet perspektiv, hvis sigte er at aftegne konturerne af en mulig uddannelsesportefølje i 2022, når alle effekterne af dimensioneringsindgrebet er realiseret, og vi skal drive uddannelserne med væsentligt færre studerende på både BA- og KA-niveau.

Med henblik på det langsigtede perspektiv bør det tilføjes, at der selvfølgelig kan ske meget, inden vi når til 2022. Fx kan man forestille sig, at modellen bliver ændret, når en del af dens negative konsekvenser bliver synlige, og det er værd at bemærke, at der allerede nu er besluttet en evaluering af initiativet om 3 år. Pga. dimensioneringens omfang, der ikke umiddelbart ser ud til at blive ændret, bliver vi imidlertid nødt til at tage fat på langtidsplanlægningen. Uden at gøre sig begreb om den langsigtede udviklingsprofil og den bedst mulige sammenhæng i instituttets (og for den sags skyld fakultetets) uddannelsesprofil ville det blive endnu vanskeligere at tage fornuftige (og ikke mindst aktive) beslutninger om placeringen af pladsreduktionerne i de næste år. Vi ville udelukkende kunne

fortsætte i det reaktive spor, som vi i fakultetsledelsen forfulgte med vores beslutning fra efteråret 2014 om i første omgang at anvende ministeriets tal mekanisk til at foretage reduktionen for 2015. Denne beslutning blev imidlertid udelukkende taget af tidsnød, og den blev forbundet med et løfte om at gå mere strategisk til værks i forhold til den videre dimensionering fra 2016 og fremefter.

Omvendt sætter behovet for at foretage konkrete reduktioner af studiepladserne bestemte vilkår for, hvad der vil være fornuftigt at gøre på den lange bane.

Bestræbelsen på at pusle pladsreduktionen på plads må derfor indvirke på vores strategiske overvejelser, så de kommer til at passe til vilkårene.

Selvom de to perspektiver således er intimt forbundet, giver det mening at adskille dem analytisk. Ikke mindst fordi der åbner sig forskellige former for skanderinger, når man enten tænker konkret på placeringen af dimensioneringen eller strategisk på den fremtidige uddannelsesportefølje.

På den korte bane drejer det sig om at finde ud af, hvorvidt vi skal fastholde den "mekaniske" eller ministerietro fordeling fag for fag, omfordele reduktionen inden for de udmeldte uddannelsesgrupper eller gå helt på tværs af uddannelsesgrupperingerne. Hvilken grundlogik man følger vil have store konsekvenser for, hvilke scenarier man kan forestille sig. På den lange bane gælder det om at finde ud af, hvorledes vi ønsker at udnytte de tre forskellige handlingsrum, som logisk byder sig til - indskrænkning, sammenlægning og nyudvikling af uddannelsesaktiviteter. Vi bør ikke glemme det mulige fjerde handlingsrum, der vedrører bestræbelsen på at begrænse det administrative ressourceforbrug på uddannelsesaktiviteterne. Da vi imidlertid allerede har sat gang i dette arbejde i forbindelse med vores projekt "Ressourceeffektivisering af vores uddannelser", gør vi ikke det helt store ud af dette område i denne omgang.

I det følgende skal vi med de to skitserede skanderinger som ledestjerne overveje mulige scenarier og formulere forslag til mulige tiltag. Det er vigtigt at understrege forslagernes foreløbige og i nogle tilfælde måske endda hypotetiske karakter. Sagen er, som det fremgår neden for, at det endnu er for tidligt at danne sig et sikkert indblik i dimensioneringens samlede og endelige økonomiske konsekvenser. Umiddelbart må vi dog konstatere, at situationen kalder på seriøse overvejelser. Som det vil fremgå af det følgende, er det store tal, vi taler om, og dimensioneringen presser os *faktisk* til at tænke tanker om uddannelsesporteføljen, som ikke kan undgå at "gøre ondt i fagligheden".

Vi har derfor anset det for at være vores opgave som ledelse at "vove et øje" og give diskussionen retning ved både at formulere forslag til drastiske tiltag og mindre drastiske ændringer. De mest drastiske forslag skal læses som initiativer, der kun overvejes realiseret, hvis det virkelig viser sig påkrævet af økonomiske

grunde. Det er også vigtigt at gøre det klart, at AU's aftale med ministeriet og den deraf følgende "mekaniske" dimensionering fag for fag udgør vores grundscenarie. Det gør det ikke blot, fordi det aftegner ministeriets forventninger, men også fordi det giver os mulighed for at foretage de fornødne beregninger af konsekvenserne af dimensioneringen, som er nødvendige for at kunne tænke i andre scenarier. Vi tager derfor udgangspunkt i det kortsigtede perspektiv med fokus på dette scenarie.

Da papiret både skal bruges mhp. institut- og fakultetsdrøftelser af, hvordan vi tackler det problemkompleks, som dimensioneringen skaber, finder vi det dog nødvendigt indledningsvis at understrege endnu et par pointer.

For det første er det vigtigt, at dokumentet er anlagt på den præmis, at pladsreduktionerne ender med at blive fordelt efter den logik, der fremgår af universitetets aftale med ministeriet. Denne præmis står imidlertid til debat, og det bør indgå i vores overvejelser på fakultetsniveau, hvorvidt præmissen skal udfordres. Det gælder først og fremmest mhp. gruppen af såkaldt klassiske humanistiske fag, men hvis man vælger at foretage gruppeoverskridende placeringer af pladsreduktionerne, gælder det for så vidt placeringen af reduktionerne på alle fag. Det siger sig selv, at en eventuel forskydning af balancen mellem institutterne vil ændre på regnestykkerne.

For det andet er en forudsætning for gennemførelsen af de mest radikale tankegange i dokumentet et fælles fodslag på fakultetsniveau. Ligesom vi forsøger at tænke uddannelsesporteføljen på instituttet ud fra behovet om at indskrænke vores uddannelsesaktiviteter, er det nødvendigt at foretage en tilsvarende øvelse på fakultetsniveau, så trækkene på de respektive institutter afstemmes i forhold til en strategi for det samlede udbud.

For det tredje skal det understreges, at dette dokument er tænkt som et opspil til uddannelseseftersynsdrøftelserne. Tanken er, at dette dokument sætter scenen for drøftelserne ved at levere en diagnose af situationen, fremskrive langsigtede perspektiver og opstille scenarier for pladsreduktionerne, og at der i næste omgang vil blive produceret et beslutningsdokument. En foreløbig version af dokumentet har været drøftet på et ledelsesseminar d. 26. og 27.2., hvorefter det er blevet gennemskrevet.

Men nu til "grundscenariet".

Grundscenariet - reduktionsbehovet ifølge ministeriet

Ifølge aftalen mellem AU og ministeriet skal AU ved dimensioneringspolitikens fulde implementering i alt have reduceret tilgangen med 650 BA-pladser og 497 KA-pladser i forhold til optaget i 2013. Aftalen præciserer desuden, hvordan

dimensioneringen som udgangspunkt skal fordeles mellem de enkelte uddannelsesgrupper og dertil hørende uddannelser. Det fremgår, at reduktionen på Arts' uddannelser er hhv. 446 for BA-uddannelserne og 325 pladser for KA-uddannelserne, og at tallene for IÆK's uddannelser er hhv. 194 og 170. I 2013 havde vi i alt 828 pladser på BA-uddannelserne og 648 pladser på KA-uddannelsen, så der er tale om en temmelig omfattende reduktion på godt 23 % for BA-uddannelsernes og godt 26 % for kandidatuddannelsernes vedkommende.

Den *optagelsesmæssige* konsekvens af reduktionerne for de enkelte fag fremgår af bilag 3, "Mekanisk dimensionering af alle fag på IÆK", hvor man kan se bevægelserne opgjort pr. fag og uddannelsesgrupperne på IÆK. Vi har medtaget optagelsestal for 2012 og 2014 for at give et billede af den "naturlige" udvikling fra 2012-2014. Af opgørelsen fremgår også såvel den faktiske som den procentvise reduktion af optagelsen i forhold til 2013-tallet ved endt dimensionering i hhv. 2018 og 2020.

Bilag 4 og 5, "Fremskrivning af STÅ-indtægterne BA" og "Fremskrivning af STÅ-indtægterne KA" angiver de *økonomiske* konsekvenser af dimensioneringen for instituttet. Der er tale om et ubehageligt stort millionbeløb, eftersom vi ved fuld indfasning af dimensioneringen vil have mistet omkring 1/4 af vores uddannelsesindtægter. Vi ryger således op mod 40 mio. kr., hvis vi foretager beregningen med udgangspunkt i den nuværende STÅ-takst, og op på ca. 50 mio. kr., hvis vi tillige indregner den løbende grønthøsterreduktion på de 2%. Det er en meget voldsom økonomisk lussing, men det er vigtigt at understrege, at der er tale om en såkaldt "alt andet lige"-beregning, idet den udelukkende fremskriver beregningen af STÅ-indtjeningen i lyset af optagsfaldet ud fra den forudsætning, at den procentvise nedgang medfører en tilsvarende procentvis nedgang i STÅ-indtjeningen. Der er således tale om et worst case scenarie.

Det er en fair forventning, at der vil være faktorer, der trækker i positiv retning. Pga. ændret studenteradfærd er det tænkeligt, at fremdriftsreformen i virkeligheden ender med at få en økonomisk gunstig effekt for gennemførelsesprocenten, ligesom de initiativer, vi allerede har taget på IÆK for at gøre vores uddannelser endnu mere ressourceeffektive, forhåbentlig også vil bidrage positivt her. Det kan også vise sig, at der vil være en del flere retskravsbachelorere end forventet, der har krav på en kandidatplads, ligesom vores nye uddannelser (BA i Cognitive Science og de to masteruddannelser) og den øgede indsats for at hjemtage yderligere eksterne forskningsmidler vil kunne resultere i større indtægter – og så skal vi også huske på løftet fra rektor om, at AU står bag Arts, der selvfølgelig også vil have en udlygnende effekt. Det er sådanne modificerende faktorer, der ligger til grund for, at dekanen har meldt ud, at man forventer en samlet nedgang på 50-60 mio. kr.

Det kan imidlertid ikke nægtes, at udgangspunktet er vanskeligt, og at det bliver en stor udfordring at løse nedgangen i indtægter, selv hvis den viser sig fx at blive halvt så stor som worst case scenariet angiver. Selv en halvering af konsekvensen skaber meget vanskelige vilkår for vores uddannelsesstrategiske tænkning.

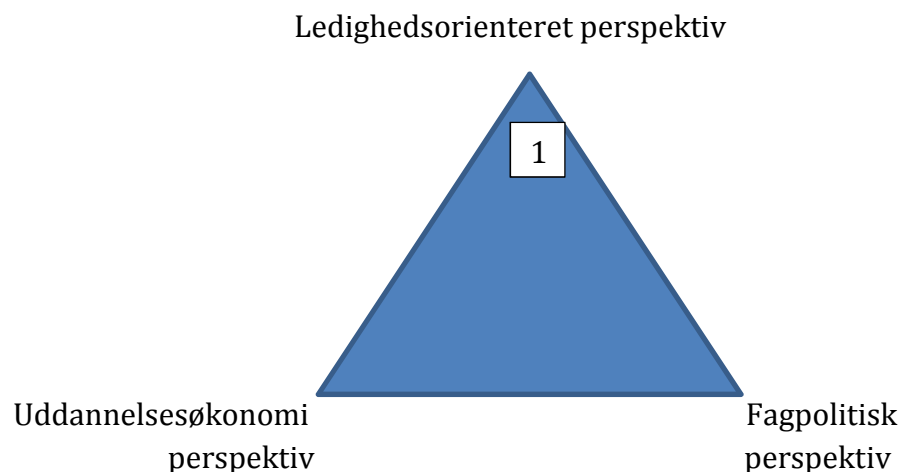
Om muligheder for at skabe alternative scenarier for pladsreduktionerne

Før man forsøger at ændre på den "mekaniske" version af dimensioneringen, er det værd at gøre sig klart, hvad spillerummet er. Af en præciserende skrivelse fra ministeriet (vedlagt som bilag 6) ser det ud til, at universitetet får mulighed for at omfordele pladserne blandt de uddannelser, der er identificeret med systematisk ledighed. Dokumentet er dog temmelig åbent over for fortolkninger, men som papiret er formuleret, ser det ud til, at omfordelingen både kan ske inden for og på tværs af uddannelsesgrupperne, men at en eventuel omfordeling skal overholde følgende retningslinjer:

1. Reduktionen på BA- og KA-niveau skal koordineres således, at dimensioneringen på KA-uddannelserne afspejles i optaget på de tilsvarende BA-uddannelser og omvendt. Denne bestemmelse har selvfølgelig sin baggrund i, at det også præciseres, at retskravsbachelorer vil være finansieret (eftersom en lille dimensionering på en BA-uddannelse parret med en stor dimensionering på en tilsvarende KA-uddannelse ville give en stor ekstra population af retskravsbachelorer på den pågældende KA-uddannelse og dermed indebære en stor overskridelse af det fastlagte loft).
2. Fordelingen af dimensioneringen skal foretages under hensyntagen til målsætningen om ikke at uddanne til arbejdsløshed.
3. Eventuelle flytninger i forhold til de tal, der fremgår af aftalen med ministeriet, skal begrundes, og jf. punkt 2 vil det formentlig sige, at i hvert fald en del af begrundelsen skal gives med reference til arbejdsløshedssituationen.

Selvom disse ministerielle retningslinjer især betoner arbejdsløshedsrationalet, udelukker de ikke fuldstændig muligheden for at bringe andre kriterier i sving. Vi har allerede i efteråret 2014 fremlagt et bud på, hvilke kriterier man kunne bringe i anvendelse, 'Opspil til dimensionering af kandidatuddannelserne ved LÆK' (se bilag 7). Efter drøftelser i IF, LSU og SN blev der opnået enighed om, at et revideret opspil ville kunne fungere som retningsanvisende for de beslutninger, der nødvendigvis skal tages.

Papiret er anlagt på en tredeling, idet ét sæt af kriterier knyttes til arbejdsløshedsperspektivet på vores uddannelser, et andet til det institutøkonomiske perspektiv og et tredje til det fagpolitiske perspektiv. Med denne tænkning etablerer vi således en trekant, inden for hvilken scenarier for gennemførelse af pladsreduktionen vil kunne placeres alt efter, hvilken vægtning af kriterierne der foretages. Til illustration placerer det "mekaniske" og ministerietro scenarie, [1], sig fortrinsvis i toppen af trekanten, idet det (i hvert fald hvad det officielle rationale angår) grundlæggende foretager dimensioneringen ud fra arbejdsløshedstal, jf. nedenstående figur:

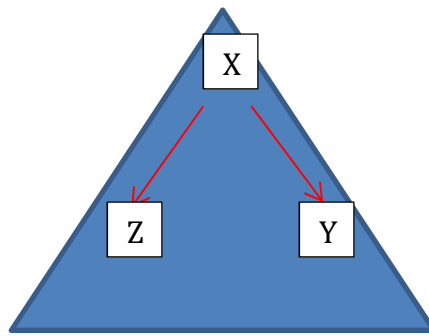
Tanken med trekanten er, at den gør det muligt at udtænke alternative scenarier, der bringer de øvrige kriteriesæt i sving mhp. placeringen af pladsreduktionerne. Sådanne scenarier bør imidlertid være en funktion af vores langsigtede uddannelsesstrategiske tænkning. For at tilnærme os konkrete alternative scenarier skal vi derfor for en stund skifte til langt lys.

Et langsigtet perspektiv på IÆK's uddannelsesportefølje anno 2020

Spørgsmålet er i al sin (komplicerede) enkelhed, hvordan vi ønsker, at vores uddannelseslandskab skal se ud, når vi om 5-7 år skal til at drive vores uddannelser med langt færre studerende (og dermed også langt færre indtægter). Med henblik på at svare på dette spørgsmål gælder det ikke blot om at forholde sig reaktivt til dimensioneringskravet, men om proaktivt at overveje, hvilke uddannelser vi finder det meningsfuldt at udbyde i fremtiden, idet vi dog samtidig bliver nødt til også at forholde os til de vilkår, dimensioneringen afsætter.

Vi foreslår derfor at dreje trekanten, så det fagpolitiske perspektiv står øverst, og så overveje, hvorledes vi kan afbalancere de refleksioner, dette perspektiv giver anledning til, med de to øvrige perspektiver. Bevægelsen er forsøgt illustreret i nedenstående model:

Fagpolitisk perspektiv

Ledighedsorienteret
perspektiv

Uddannelsesøkonomisk
perspektiv

Anskuet ud fra en fagpolitisk synsvinkel gælder det helt overordnet om at fastholde og udvikle stærke uddannelser, der sigter mod såvel det nationale som det internationale arbejdsmarked (også selvom man i ministeriet ikke altid har blik for værdien af kandidater, der kan begå sig internationalt). For at indløse dette overordnede mål anser vi det for nødvendigt for os at holde to delmål for øje:

1. Vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at fastholde muligheden for at rekruttere unge talenter. Det er vigtigt, fordi fagfornyelse typisk udspringer af de ideer, de unge kommer med. Hvis vi ikke handler strategisk klogt nu, vil dimensioneringen meget let kunne resultere i en rekrutteringsmæssig tørke i mange år, og det bør så vidt muligt undgås, at vi kommer i en situation, der ligner firsernes Humaniora.
2. Vi skal så vidt muligt fastholde en bred fagpalet. Humaniora er ligesom den omkringliggende kultur kendetegnet ved mangfoldighed, og det er en styrke, at vi med en bred fagpalet kan dække studiet af kulturens mange forskellige udtryksformer. Skal vi redde mest muligt af vores faglighed, ser det imidlertid ud til, at vi er tvunget til at samle puslespillet på en anden måde end hidtil, for uden rentabilitet i vores samlede uddannelsesudbud, er det helt sikkert, at vi ikke kan undgå lukninger af de mindst rentable uddannelser.

Disse overordnede målsætninger kalder på en strategisk tænkning baseret på (mindst) fire hovedprincipper:

1. Vi skal handle som et enhedligt subjekt. Det er lettere sagt end gjort, men vi kan kun løfte den udfordring, dimensioneringen stiller, hvis vi anvender vores samlede ressourcer på en måde, der trækker i samme retning. Det gælder både på institut- og fakultetsniveau. Der er i og for sig ikke noget nyt i dette, men vi taler formentlig om et temmelig afgørende

gearskifte i behovet for sammentænkning og koordinering af uddannelsesudbuddene.

2. Vi skal bestræbe os på at forskyde VIP-indsatsen fra undervisningsopgaverne til forskningssiden. Det lyder måske lidt underligt, men regnestykket er følgende: Uddannelsesøkonomien er udfordret, ergo skal vi indstille os på at kunne drive vores samlede uddannelsesportefølje med anvendelse af færre VIP-kræfter. I stedet for bare at skære tilsvarende ned i bemanningen kunne man håbe, at det lader sig gøre at anvende de ekstra kræfter for VIP'erne til at øge indsatsen yderligere for bl.a. at hjemtage ekstern finansiering. Dette kræver utvivlsomt, at vi går mere radikalt til værks, end vi har gjort hidtil, men hvis vi faktisk formår at reducere i uddannelsesaktiviteterne på den rigtige måde og derved reelt får frigjort de fornødne kræfter til at øge forskningsøkonomien, kan det måske lykkes os at få gjort os mindre afhængige af uddannelsesøkonomi.
3. Vi skal være i stand til at foretage skarpe prioriteringer. Uden relativt store ændringer af uddannelsesporteføljen kan det ikke lade sig gøre at frigøre kræfterne til andre formål, og vi lander dermed i det nedskæringsscenarie, som vi meget gerne skal undgå.
4. Endelig skal vi udfolde en meget stor kreativitet, når vi skal løse opgaven med på én gang at fastholde faglighederne og indtænke dem i en langt højere grad af uddannelsesmæssigt samarbejde.

Konkret har vi vores grundlæggende styrkeområder inden for fire hovedområder:

1. IT-sektoren (Informationsvidenskab og Digital Design)
2. De kreative erhverv og kultursektoren (Oplevelsesøkonomi, Medievidenskab, Digital Design og de æstetiske fag),
3. Kommunikationsområdet (Medievidenskab, Nordisk, Retorik, en del af de æstetiske fag, Semiotik, Lingvistik og sprogfagene)
4. Uddannelsessektoren med særligt henblik på gymnasieskolen (Nordisk, sprogfagene, Medievidenskab og en del af de æstetiske fag).

Hvis vi ikke var underlagt et ydre pres, hvor fokus er lagt på "employability", ville vi muligvis skandere styrkepositionerne lidt anderledes. Den arbejdsløshedsbaserede dimensioneringslogik tilsiger imidlertid, at vi lægger en arbejdsmarkedsorienteret logik til grund for skanderingen. Accepterer man således at inddele vores uddannelser ud fra et arbejdsmarkedsperspektiv, kunne man imidlertid også med en vis ret mene, at vores firedeling bør kvalificeres. I

særdeleshed bør den relateres til langsigtede prognoser for arbejdsmarkedets udvikling à la dem, Kvalitetskommissionen anvender, men man bør også overveje, om firedelingen stadig er tænkt for meget "inde fra" institutperspektivet, og hvorvidt der i lige så høj grad er brug for at tænke på tværs af de fire søjler - evt. i forbindelse med etableringen af institut- og fakultetoverskridende uddannelsesinitiativer.

Hovedpointen med den foretagende skandering er dog, at en langsigtet uddannelsesstrategi for IÆK må sætte os i stand til både at fastholde og udbygge produktionen af stærke kandidater til i hvert fald disse fire samfundssektorer.

Hvad IT-sektoren angår, kan man konstatere, at den (i hvert fald indtil for nylig) har kunnet opsluge alle cand.it-kandidater. Selvom de humanistiske af slagsen har en smule vanskeligere ved at finde jobs end de øvrige, er den hårde dimensionering på dette område overraskende. Successen med hensyn til hjemtagning af eksterne forskningsmidler på dette område (bl.a. til "Smart City"-projekterne og projektet "Creativity in Blended Interaction Spaces") tyder snarere på, at der er et vækstpotentiale på området. Det afgørende spørgsmål i denne forbindelse synes derfor at være, om vi fortsat skal arbejde så meget med linjer, og om vi ikke snarere skal arbejde i større uddannelsesenheder, evt. med større inddragelse af datalogerne på ST.

I oplevelsesøkonomiens tidsalder kalder de kreative erhverv og kultursektoren på idérige kandidater, der kan bidrage til udviklingen. Mængden af strategiske skrivelser om innovationsbehovet er i hvert fald ikke til at tage fejl af. Der burde således være muligheder for at "vækste" på dette område. Spørgsmålet er blot, om vi har fundet den rigtige formel til at uddanne kandidater, der kommer denne efterspørgsel i møde. Dertil er vores uddannelsesaktiviteter i dette felt muligvis for spredte, fordi de relevante miljøer er for langt fra hinanden. Hvis vi finder den rette formel - der bl.a. kunne involvere forbindelseslinjer til andre uddannelsesmiljøer, fx ingeniørerne - burde vi kunne producere stærke kandidater med gode jobmuligheder.

Selvom kommunikationsområdet er belastet af, at der er vældig mange aktører, der retter aktiviteterne mod dette felt, er beskæftigelsessituationen ikke påfaldende dårlig. Forekomsten af de mange andre aktører kalder imidlertid på en klarere profilering. Et adelsmærke ved vores kandidater bør fx ligge i evnen til at kunne bearbejde højkomplekse kommunikationssammenhænge. Det gælder både, når der skal kommunikeres i og på tværs af nye medier, når der skal tales eller skrives overbevisende, når budskaber skal gøres finurlige eller lækre, og når kommunikationen skal foregå på tværs af kulturforskelle i en interkulturel sammenhæng. Også her må man imidlertid spørge om IÆK's meget fagopdelte organisering af området er den rigtige, hvis vi skal gøre os yderligere

gældende på de relevante jobmarkeder. Derudover kunne en tættere forbindelse mellem sproguddannelserne på Arts og BSS åbne for en mere erhvervsrettet dimension på sprogområdet.

Endelig er der i forhold til gymnasieskolen i hvert fald tre pejlemærker at tage bestik af:

1. Det øgede krav om tværfagligt samarbejde i AT og inden for de forskellige studieretninger. Her er der formentlig uudnyttede muligheder for i hvert fald de æstetiske fag.
2. Inklusionen af innovation og entrepreneurship inden for og på tværs af de enkelte fag. Alle vores gymnasiefag bør på den baggrund have inkorporeret en entrepreneurial dimension.
3. De øgede didaktiske udfordringer som massegymnasiet stiller gymnasielærerne overfor.

Disse pejlemærker tilsiger både, at vi bør overveje, om vi tilrettelægger uddannelserne for de kommende gymnasielærere godt nok på tværs af fagskel, og at vi burde have mulighed for at gå mere offensivt ind i efteruddannelse af de nuværende gymnasielærere.

Samlet set giver dette billede en vision af en uddannelsesstrategi båret af fire sektororienterede søjler, hvor der etableres et langt mere vidtgående samarbejde mellem faglighederne inden for de enkelte søjler og muligvis også i et vist omfang på tværs af søjlerne (fx vil gymnasieskolen utvivlsomt have brug for at blive beriget med en del af de uddannelsesaktiviteter, der foregår inden for de øvrige søjler).

Så vidt buddet på en fagpolitisk vision, der naturligvis må afbalanceres i forhold til de korrigerende faktorer. Medtænker man disse i det langsigtede perspektiv, er vurderingen, at det næppe vil være realistisk at opretholde hele vores uddannelsesportefølje i sin nuværende form. Dertil kommer den ledighedsbegrundede dimensionering til at trække for store veksler på vores økonomi, og det vil uvægerlig udfordre mange af vores fagpolitiske hensyn. Selvom det bestemt ikke bliver en let øvelse, bør vi altså gentænke den samlede uddannelsesportefølje under hensyntagen til det uddannelsesøkonomiske perspektiv.

På den baggrund har vi valgt at udarbejde et katalog over, hvilke initiativer vi kan tage på den lange bane. Dette katalog forbinder tiltag fra de tre

handlingsrum, vi nævnte indledningsvist - altså indskrænkning, sammenlægning og nyudvikling af uddannelsesaktiviteterne.

Når vi vælger termen "indskrænkninger", skyldes det, at lukninger af hele uddannelser kun er én ud af flere mulige handlinger. Lukninger af hele uddannelser er en drastisk beslutning, som først kan effektueres efter en grundig undersøgelse, hvor involverede fagmiljøer inddrages, og hvor der også tages hensyn til eventuelle nationale forpligtelser og andre overordnede uddannelses- og forskningspolitiske forhold. Derfor bør der også tænkes i indskrænkninger i vores porteføljer af mindre uddannelseselementer, fx tilvalgsuddannelser eller linjer på vores kandidatuddannelser, som det i fremtiden bliver meget vanskeligt at gøre økonomisk bæredygtige. Handlingsrummet bør tages i anvendelse mhp. at kanalisere studerende over på andre uddannelser eller uddannelseselementer og på at frigøre VIP-ressourcer til andre formål.

Også handlingsrummet "sammenlægning" rummer et kontinuum af muligheder, hvor nogle initiativer vil kunne gennemføres med mindre faglige eller fagpolitiske konsekvenser, mens andre tiltag vil medføre store faglige forandringer. Det strækker sig således fra *forpligtende* valgfags- eller kursus samarbejde mellem to eller flere uddannelser til en egentlig sammenlægning af beslægtede uddannelser. Mhp. dette handlingsrum skal det siges, at en ny lovgivning, der fjerner mange af de akkrediteringsmæssige forhindringer for netop sammenlægninger, er på trapperne.

Mellem de to yderpunkter findes en række handlemuligheder, hvor et stort eller mindre antal uddannelseselementer afvikles i et tæt samarbejde mellem to eller flere uddannelser. Situationens alvor taget i betragtning kan vi næppe nøjes med den knapt så forpligtende samarbejdsmodus, vi hidtil har anvendt, men må nok se i øjnene, at vi bliver nødt til at se på mulige deciderede sammenlægninger. Uanset hvilke typer af tiltag der tænkes i, vil samarbejdet kunne etableres inden for eller på tværs af UFU'er og afdelinger, ligesom det kan komme på tale at gennemføre samarbejder med partnere på Arts- og/eller AU-niveau - og i enkelte tilfælde endog med andre uddannelsesinstitutioner.

Om handlingsrummet "nyudvikling" bør det nok anføres, at vi er i en situation, hvor vi ikke uden videre kan "producere os ud af krisen". EVU-området synes uberørt af dimensioneringen, men der er altid den risiko forbundet med EVU-initiativer, at vindingen går op i spindingen, fordi de afsætter behov for yderligere undervisningskræfter. Vi skal nok heller ikke regne med en voldsomt venlig behandling af ansøgninger om nye KA- eller BA-uddannelser i RUVU (dog kan man forestille sig lidt mere medvind, hvis vi samtidig lukker eller sammenlægger andre uddannelser, eller hvis vi har vanvittigt gode beskæftigelsesargumenter på rede hånd). Samtidig synes etablering af nye linjer

(med dertil hørende forventninger om meroptag) at være blevet vanskeliggjort indtil det næsten uladesiggørige på dimensionerede uddannelser. Vi bliver således nødt til at søge om akkreditering, hvis vi ønsker at lave nye uddannelser.

Endnu en besværliggørende faktor med hensyn til anvendelsen af handlingsrummet "nyudvikling" er, at det endnu er uklart, hvad konsekvenserne af en eventuel institutionsakkreditering vil være. AU arbejder som bekendt hårdt på at få en institutionsakkreditering i hus fra 2016, og lykkes projektet, betyder det, at man ikke længere skal søge akkrediteringsinstitutionen om godkendelse af nye uddannelser. RUVU skal dog fortsat tage stilling til behovs- og relevanskriterierne, og da vi som nævnt ikke ligefrem kan forvente medvind på den cykelsti, kan det meget vel vise sig, at AU-ledelsen vil være tilbageholdende mht. fremsendelse af forslag til nye uddannelser.

Der er altså mange forhold, der taler for, at vi skal tænke os godt om, hvis vi ønsker at agere inden for dette handlingsrum, men omvendt tyder dimensioneringspolitikken (i hvert fald i dens nuværende form) på, at det kun er uddannelser med systematisk ledighed, der udsættes for en reduktion i optaget, og at nye uddannelser holdes ude af dimensioneringsspillet. Og det *er* faktisk tænkeligt, at vi kan opfinde arbejdsmarkedsrelevante uddannelser, der kan godkendes. Man kan også forestille sig, at politikerne kommer til at huske på, at de har lanceret en internationaliseringsstrategi, og at internationalt orienterede (ERASMUS-)uddannelser, der kan tiltrække talentfulde studerende udefra, vil kunne få en nemmere vej gennem godkendelsessystemet. Trods de forudseelige vanskeligheder bør handlingsrummet derfor ikke lades ude af betragtning. Det er dog vigtigt, at understrege, at vi kun bør anvende dette handlingsrum, hvis vi kan løfte de nye uddannelser med *allerede foreliggende kræfter*, da initiativerne ellers blot vil kræve nye investeringer.

Og så til kataloget. Nogle af forslagene er som nævnt hård kost og vil måske først blive relevante i tilfælde af et "worst case"-scenarie. Målet med kataloget er dog at opstille tiltag, der kan afværge endnu værre handlinger (læs: lukninger af flere uddannelser og afskedigelser, fordi vi samlet set ikke har råd til at opretholde uddannelser og finansiære stillinger). Vi gennemspiller handlingsrummene ét for ét, selvom de selvfølgelig i praksis er forbundet med hinanden, enten fordi visse tiltag foretaget inden for rammerne af ét handlingsrum kun vil kunne realiseres og få den ønskede effekt, hvis der samtidig handles i regi af et eller flere af de øvrige rum, eller fordi tiltag er gensidigt udelukkende.

1) Anvendelse af handlingsrummet "nyudviklinger"

Hvad dette handlingsrum angår, forholder det sig således, at vi allerede, før dimensioneringsindgrebet blev en realitet, har igangsat en række udviklingsprojekter. Vi har således dels projekter, der allerede er blevet

akkrediteret og indgår i instituttets planlægning, dels projekter der er under udvikling, dels ideskitser til uddannelser, som indtil videre kun udgør forslag. Skanderet i forhold til de fire aftegnede uddannelsessøjler drejer det sig om følgende initiativer.

Mhp. IT-sektoren har vi igangsat to initiativer, hvoraf det ene allerede kører, mens det andet netop er blevet akkrediteret. Det drejer sig om:

1. *Engelsksproget kandidatlinje på Informationsvidenskab i Digital Living.* Om dette initiativ skal det siges, at det efter en dårlig start har taget luft, men at dimensioneringsindgrebet vil gøre det vanskeligt at rekruttere studerende til netop denne linje. Samtidig viser tilgængelige data, at dette område ikke er voldsomt udfordret på beskæftigelsesfronten, og foreløbige aftagerundersøgelser peger på et behov for kandidater inden for dette felt. Der er derfor sat gang i udviklingen af en decideret akkrediteringsansøgning.
2. *Master i Forretningsudvikling, IT og Innovation.* Denne masteruddannelse kører i ITV-regi og drives i samarbejde med både ST og BSS. Uddannelsen er klar til at gå i luften i E15. Vores rolle er ikke voldsomt omfattende, og vi bør formentlig gøre en indsats for at sammenkøre vores aktiviteter på ITV-masteruddannelserne.

Med henblik på kultursektoren og de kreative erhverv har vi taget en del initiativer. Der er tiltag i alle tre uddannelseskategorier:

1. *Master i Curating.* Uddannelsen er tænkt bredt, så den ikke blot retter sig mod museumsområdet, men også andre, der har brug for at kunne kuratere - fx virksomheder, der skal iscenesætte deres produkter. Uddannelsen er akkrediteret og kan sættes i gang i E15, men vi venter muligvis et år. På langt sigt er der tanker om at videreudvikle uddannelsen til et fuldt KA-program.
2. *Engelsksproget BA i Sound Studies.* Der er tale om et samarbejde mellem bl.a. miljøerne ved Musikvidenskab og Digital Design (Audiodesignlinjen). Arbejdsgruppen har lavet en grundig og overbevisende aftager- og interessentundersøgelse, der dokumenterer et stort behov for uddannelsen, og uddannelsen er vendt med instituttets aftagerpanel. Det er indtil videre planen at fremsende en intern prækvalifikationsansøgning i juni 2015, og uddannelsen vil tidligst kunne søsættes i 2017. Hvis ikke der skal blive tale om en ressourcekrævende ny uddannelse, skal der utvivlsomt etableres samarbejde med Musikvidenskabs BA-uddannelser. Hvis uddannelsen igangsættes, vil den imidlertid generere studerende

med retskrav og vil således også være produktiv som fødekæde til vores kandidatuddannelser (omend det også kan vise sig at give problemer pga. de snerrende reduktioner på kandidatuddannelserne).

3. *Engelsksproget KA i Audiovisual Literacy*. Uddannelsen tænkes designet til at rekruttere studerende fra VIA's professionsbacheloruddannelse i Multiplatform Storytelling and Production, og initiativet blev lovet i forbindelse med etableringen af BA-uddannelsen på VIA. Der er tale om et samarbejde mellem kollegaer fra Litteraturhistorie, Medievidenskab, Nordisk og Visuel Antropologi ved IKS. Der er desuden et tæt samarbejde med fagfolk fra VIA. Initiativet har længe være på tegnebrættet, men i lyset af dimensioneringsindgrebet er udviklingsarbejdet midlertidigt sat i bero, ikke mindst fordi dette arbejde forventes at møde udfordringer i forbindelse med en behovs- og relevansundersøgelse. Uddannelsen ville imidlertid kunne tiltrække et helt nyt segment af studerende og ville måske have en akkrediteringschance, fordi den kan skrives ind i den logik, der handler om at give professionsbachelorer mulighed for opkvalificering, der trods dimensioneringens uheldige effekter i forhold hertil stadig synes at være "on".
4. *Engelsksproget KA i Fashion Design*. Der er tale om et samarbejdsprojekt mellem designforskere på kasernen, Digital Design og undervisere ved TEKO/VIA. TEKO/VIA har ansvaret for et antal professionsbacheloruddannelser inden for netop designfeltet, og tanken er at rekruttere studerende med en professionsbachelorgrad fra TEKO, og der er således tale om et helt nyt segment af studerende. Sigtet er en ERASMUS Joint Degree med bl.a. Royal College of Arts i London. Samarbejdet er så fremskredent, at vi skylder vores samarbejdspartnere at indsende en ansøgning. Da den retter sig mod professionsbachelorer, vil den ikke kannibalisere vores egne uddannelser.
5. *KA i Børn og unges tekster og medier*. Et forslag blev sendt til RUVU sidste år. Uddannelsen var tænkt som en kandidatuddannelse, men da RUVU ikke fandt den nødvendig, blev vi enige om i første omgang at hale masteruddannelsen i børnelitteratur op af muleposen igen og modernisere den i stedet. Det er umiddelbart tvivlsomt, om det kan lykkes at hale en positiv akkreditering hjem, men måske et internationaliseringstvist på uddannelsen kan hjælpe, herunder en ændring af uddannelsen til et engelsksproget udbud.
6. *KA i Sustainable Heritage Management*. Der er tale om et allerede akkrediteret uddannelsesinitiativ, der startede i E14, og som er blevet

udviklet i samarbejde med IKS. Indtil videre er det fortrinsvis miljøet omkring oplevelsesøkonomi, der deltager fra IÆK.

Også inden for kommunikationssøjlen har vi været aktive og har sat følgende initiativer i søen eller på tegnebrættet:

1. *KA i Retorik*. Søgningen til suppleringsuddannelsen i Retorik har længe været ganske omfattende. I 2013 udviklede vi derfor et forslag til en kandidatuddannelse, der gik igennem akkrediteringen. Uddannelsen kører nu med et stort optag.
2. *Engelsksproget KA i Intercultural Studies*. Ifølge planen skal uddannelsen erstatte de nuværende A-linjer på sprogmiljøets kandidatuddannelser i spansk, tysk, italiensk og fransk samt Latinamerikastudier, ligesom der arbejdes på en ren engelsksproget version. Uddannelsesinitiativet er således vores første forsøg på at få nyakkrediteret en uddannelse *samtidig med* en lukning af andre uddannelser. En ansøgning blev fremsendt i efteråret 2014 men blev afvist af akkrediteringsinstitutionen med den begrundelse, at kompetenceprofilen var for omfattende. Der arbejdes nu på en revideret version med en mere snæver kompetenceprofil, og der er forhåbninger om, at uddannelsen (eller rettere uddannelserne, eftersom Akkrediteringsinstitutionen ønskede, at vi ansøgte om et cluster af uddannelser) vil kunne udbydes første gang i september 2016.
3. *Engelsksproget BA i Cognitive Science*. Der er tale om et initiativ, der er taget i semiotikmiljøet, og som er blevet udviklet i fællesskab med IKS. Det kan formentlig diskuteres, hvorvidt uddannelsen retmæssigt hører hjemme inden for kommunikationssøjlen, eftersom den har et mere grundvidenskabeligt sigte. Måske er uddannelsen udtryk for kimen til en helt ny uddannelsessøjle, og i lyset af vores dimensioneringsovervejelser bør vi formentlig diskutere dens sammenhæng med den øvrige fagpalet.
4. *Engelsksproget KA og dansksproget Master i Health Communication*. Der er tale om et initiativ, der kun er på tegnebrættet. Det har sin baggrund i en analyse af, at dette område er under hastig fremvækst, og vi har allerede forskere, der er interesseret i feltet.
5. *Engelsksproget BA i Communication and Digital Media*. Denne uddannelse blev bragt i forslag af miljøet omkring Medievidenskab i forbindelse med den runde, vi iværksatte i 2012 mhp. at gennemføre nye uddannelsesinitiativer. På dette tidspunkt var der imidlertid ikke kræfter

til at føre initiativet ud i livet. Rekrutteringspotentialer er der formentlig, og som BA-uddannelse ville den også fungere som fødekæde.

Inden for den fjerde søjle, hvor i særdeleshed de gymnasierettede uddannelser befinder sig, har vi faktisk ikke taget nogle selvstændige initiativer, men det er vel sagtens ikke så underligt, eftersom vi har haft fokus på at uddanne til *alternative* arbejdsmarkeder.

Alt i alt kan vi konstatere, at vi har været meget aktive mht. uddannelsesudvikling, ligesom de mange engelsksprogede initiativer er i overensstemmelse med vores internationaliseringsstrategi. Det er imidlertid også klart, at vi grundlæggende har forfulgt *en ekspansionsstrategi* og har bestræbt os på at lave nye uddannelser *uden at nedlægge andre*. Det har faktisk kun fundet sted i et enkelt tilfælde (Intercultural Studies). Som sagt er netop ekspansionsstrategien vanskelig at forfølge mhp. vores dimensioneringsramte fremtid, hvor vi ikke kan regne med at udvide mandskabet men derimod skal bruge vores samlede kræfter bedre. Vi er derfor tvunget til at stille en række spørgsmål:

- Er den aftegnede palet af initiativer den rigtige?
- Tror vi selv på arbejdsmarkedsbehovet for vores eventuelle nye initiativer (vi skulle jo nødig skabe nye dimensioneringsproblemer for os selv)?
- Er der den rigtige balance mellem søjlerne (er det fx rigtigt at have så mange initiativer rettet mod de kreative erhverv og kultursektoren)?
- Er der nok samspil mellem initiativerne (eller kan vi udarbejde forslag, der i højere grad anvender vores samlede ressourcer)?
- Er den bevægelse fra nyudvikling af KA-uddannelser til BA-uddannelser, som vi har påbegyndt siden etableringen af Cognitive Science, og som også fremgår af ovenstående liste over mulige næste initiativer, den rigtige vej at gå i lyset af den kraftige dimensionering af kandidatuddannelserne?
- Er vi gode nok til at anvende kræfterne i forhold til højlegitime områder såsom fødevarer, sundhed, bæredygtighed, klima, globalisering, social sammenhængskraft, osv., eller er vi for låste i af vores fagsøjler til at rykke på andre områder?

Spørgsmålene må stilles pga. de forandrede rammebetingelser, der kalder på en langt højere grad af sammentænkning af tiltagene. Det er dog tænkeligt, at vi kunne arbejde med følgende muligheder:

1. Hvis erhvervsperspektivet gøres meget tydeligt, kan udvikling af hele nye uddannelser måske komme på tale, men de skal formentlig kombineres

med lukninger af eller sammenlægninger med eksisterende uddannelser for at undgå, at blot medfører behov for nye undervisere. Erfaringerne fra ansøgningen om den nye kandidatuddannelse i 'intercultural studies' viser således, at der i RUVU tages godt i mod erstatningsuddannelser med et tydeligere erhvervsperspektiv. Men sammentænkningen skal ikke kun foretages pga. den formodede ministerielle tilbageholdenhed. Den skal også gennemføres for vores egen skyld, fordi det er den eneste måde at undgå at bruge alle ressourcerne på uddannelsessiden. Et oplagt sted at sammentænke en uddannelsesportefølje er på sprogområdet, hvor et stærkt udvidet samarbejde med BSS eventuelt vil kunne forhindre en brutal landsplanlægning med store negative effekter for vores fagpalet.

2. I forhold til dimensioneringen udgør masterområdet et langt mere åbent land, fordi ministeriet ikke har interesseret sig for denne del af vores udbud. Det skyldes formentlig, at der af andre grunde er fokus på området, jf. bl.a. kvalitetsudvalgets anbefalinger om i højere grad at rette bacheloruddannelserne mere direkte mod arbejdsmarkedet og at få de studerende tilbage på kandidatstudierne ved en senere lejlighed. Vi burde kunne oversætte en del af det, vi har på hylderne på kandidatuddannelserne til masterudbud (fx inden for Intercultural Studies, Innovation og kreative designprocesser samt sproglig formidling), ligesom vi burde kunne udvikle didaktisk efteruddannelse til gymnasielærere og etablere en fleksibel master efter ITV-modellen. Men forudsætningen er, at sådanne udbud sammentænkes med vores øvrige aktiviteter (fx profilfag), så vi ikke igen skal sætte særlige ressourcer af til det.
3. Udvikling af nye og større tilvalgsuddannelser kunne også være et muligt tiltag, men igen bør det understreges, at det skal finde sted som erstatning for en del af de nuværende BA-tilvalg. Mulighederne for at anvende dette virkemiddel afhænger selvfølgelig af udfaldet af drøftelserne om en fremtidig BA-struktur, hvor en revision af tilvalgsstrukturen og skabelsen af såkaldte 'internationaliseringsvinduer' indgår i overvejelserne (også som en metode til at frigøre VIP-ressource til andre formål). Hvis vi sammentænker initiativerne, burde det dog være muligt at lave meningsfulde uddannelseskomponenter og samtidig spare ressourcer ved at øge muligheden for udveksling og ved at udbyde færre men større forløb på BA-uddannelserne 5. og 6. semester.

2) Anvendelse af handlingsrummet "sammenlægning"

Dette handlingsrum indeholder som nævnt et kontinuum af mulige initiativer, hvor nogle vil kunne implementeres uden store fagpolitiske konsekvenser, mens andre mere radikale initiativer ikke vil kunne gennemføres uden store

fagpolitiske overvejelser. En del initiativer kan vi gennemføre uden videre, men egentlige sammenlægninger af uddannelser bør kun komme på tale efter gennemførelse af grundige arbejdsmarkedsundersøgelser.

Mhp. at gøre overvejelserne så konkrete som muligt har vi ikke desto mindre valgt at opliste mulige initiativer med udgangspunkt i de fire søjler. Listen er forsøgsvis opstillet således, at forslag med de *mindst* vidtgående fagpolitiske konsekvenser står øverst. Hvor langt vi bliver nødt til at bevæge os nedad på listen mod de mere vidtgående tiltag, afhænger naturligvis af dimensioneringens faktiske effekter.

1. Forpligtende valgfags- og kursussamarbejde (inklusive HUM- og profilfag) mellem beslægtede uddannelser på både BA- og KA-niveau. Samarbejde kan etableres i alle hjørner af instituttet og i eksterne samarbejder med partnere på og uden for Arts. Inden for IT-søjlen drejer det sig fortrinsvis om mulige udvidelser af samarbejdet med datalogerne, mens det for de gymnasierettede uddannelser, der er bundet af gymnasiets pensumbeskrivelser, må handle om at optimere samlæsning med de relevante ikke-gymnasierettede uddannelser. For Kommunikationsområdet og kultursektoren kan man bl.a. forestille sig følgende samarbejder:
  - a. Nordisk og Retorik KA
  - b. Journalistik og Nordisk
  - c. Nordisk, sprogfagene og Medievidenskab (især KA)
  - d. Lingvistik, Engelsk og andre sprogfag
  - e. Medievidenskab og Engelsk (BA og KA)
  - f. Sprogfag ved IÆK og BCOM (BA og KA)
  - g. De æstetiske fag, Digital Design og Medievidenskab (BA og KA)
2. Sammenlægninger af en række ikke-gymnasierettede BA-tilvalg til større tværgående initiativer. Man kunne fx forestille sig, at man i højere grad end hidtil anvendte skanderingen af IÆK's faglige styrkepositioner ud fra et arbejdsmarkedsperspektiv og lavede Kommunikations-, IT-, og kreativitetsorienterede tilvalg. Dette vil især give mening, hvis dimensioneringsmodellen ikke ændres, og det derfor bliver vanskeligt (læs: stort set umuligt) at skifte uddannelsesspor rundt om et adgangsgivende tilvalg.
3. Forpligtende samarbejde om hele kandidatuddannelser. Dette giver formentlig først og fremmest mening på sprogområdet, hvor der allerede har været samarbejde mellem sproguddannelserne ved IÆK og BCOM, og hvor et samarbejde er indskrevet i udkastet til uddannelsen i

Intercultural Studies. Man kunne imidlertid også forestille sig et udvidet samarbejde mellem de æstetiske fag, der tidligere har arbejdet mere sammen, end de gør nu, og mere forpligtende samarbejder om særlige linjer på kandidatuddannelser, fx:

- a. Nordisk A-linje og eksempelvis Retorik og/eller Medievidenskab
- b. Latinamerikastudier og Spansk (og - hvis man går på tværs af institutgrænser mhp. at lande større samarbejder - muligvis også Brasiliansk)
- c. Lingvistik og Kognitiv Semiotik

4. Sammenlægning af hele BA- og KA-uddannelser, fx:

- a. Samarbejdet med BCOM ville kunne udvides til en decideret sammenlægning af de sproglige bacheloruddannelser ved IÆK og BCOM med fælles KOT-optag. Forudsætningen for en sådan udvikling er utvivlsomt, at der inkorporeres klart aftegnede muligheder for faglige specialiseringer rettet mod hhv. undervisningsbranchen, den erhvervskommunikative sektor og internationale virksomheder med behov for interkulturelle studier.
- b. Samarbejdet mellem de æstetiske KA-uddannelser kunne udvides til et samarbejde om en decideret sammenhængende tværgående uddannelse. Også her ville en forudsætning være, at man muliggør specialiseringer i de respektive fagligheder.

Hvor langt vi skal ud ad sammenlægningsvejen, afhænger som sagt af, hvor meget vi kan afbøde dimensioneringens effekter med andre tiltag. Hvis vi skal udvise rettidig omhu, mener vi dog ikke, at vi kan lade de radikale tanker være utænkte, for det er nu, vi skal lægge de planer, der kan gøre det muligt at undgå langt værre scenarier. Hvis det viser sig, at vi skal til at effektuere sammenlægninger, bliver vi også nødt til at overveje nøje, om det er på BA- eller KA-niveau, at vi ønsker bredden.

Så vidt vi umiddelbart kan se, tilsiger den nuværende udformning af dimensioneringsmodellen, at vi bør gå efter de vidtfavnende og multifaglige uddannelser på KA-niveau. Eftersom den låser de studerende fast på deres retskravuddannelse, ville vi kunne genindføre en vis fleksibilitet, hvis vi opererede med meget brede kandidatuddannelser med mulighed for at vælge linjer – til eksempel en fællesæstetisk kandidatuddannelse med mulighed for at specialisere sig i Dramaturgi, Litteraturhistorie, etc.

3) Anvendelse af handlingsrummet "indskrænkninger"

Dette handlingsrum indeholder som nævnt tiltag, som kun bør realiseres efter grundige drøftelser. Dimensioneringsindgrebet kan dog – i hvert fald så længe retskravsbestemmelserne eksisterer – forventes at resultere i så store forandringer i de studerendes søgemønstre, at nogle linjer på vores kandidatuddannelser reelt vil blive affolket, især fordi indgrebet jo også medfører en kraftig reduktion i antallet af studerende. Nogle lukninger vil derfor med stor sandsynlighed ske via en 'naturlig' reduktion i tilgangen af studerende.

Der kan imidlertid være god grund til allerede på nuværende tidspunkt proaktivt at foretage disse indskrænkninger med henblik på at kanalisere de studerende ind på de uddannelser og linjer, vi rent faktisk ønsker at bevare. Sådanne tiltag vil i sig selv bidrage til at forbedre økonomien og sikre et bedre studiemiljø, fordi de studerende placeres på uddannelser og i miljøer med flere medstuderende. Men de vil selvfølgelig også have fagpolitiske omkostninger.

Vi kan have følgende bevæggrunde for at bringe dette handlingsrum i anvendelse:

1. For bevidst at kanalisere de studerende ind på andre uddannelsesspor, der derved bliver mere bæredygtige
2. For at frigøre VIP-ressourcer til andre formål (herunder forskning og forskningsansøgninger)
3. For at bane vej for nye uddannelsesinitiativer, der bedre udnytter vores samlede ressourcer
4. For at frigøre ressourcer til at opretholde andre uddannelser, fx i forbindelse med en eventuel national koordinering af uddannelsesporteføljerne på de respektive universiteter

Konkret kunne man foreslå følgende tiltag (der endnu engang er organiseret ud fra deres radikalitetsgrad med den lavest grad som begyndelse):

1. Indskrænkning i porteføljen af tilvalgsuddannelser. Tiltaget fordrer en grundig analyse af såvel de pædagogiske som de økonomiske realiteter bag tilvalgene - en analyse der kunne tage udgangspunkt i rapporten "Det gode tilvalg" (se bilag 8).
2. Reduktion i antallet af kandidatlinjer, bl.a.:
  - a. A2-linjen på ÆK
  - b. A2 og A3-linjerne på Informationsvidenskab
  - c. A2-linjen på Digital Design, evt. Audio-Design (især hvis Sound Studies BA ikke realiseres)

- d. C-linjerne på de mindre gymnasielæreruddannelser
  - e. A-linjerne på de mindre sproguddannelser
  - f. A1-linjen på Cand.public'en
3. Lukning af hele BA- og/eller KA-uddannelser med meget lav STÅ/VIP-ratio. Følger man det rene talgrundlag, er det umiddelbart Italiensk, der kan komme på tale, men hvis vi ikke gør noget, kommer vi hurtigt i den situation, at dimensioneringen gør mange kandidatuddannelser kritisk små. I disse tilfælde kunne man forestille sig lukninger mhp. relancering af faglighederne i nye samarbejds kandidatinitiativer, jf arbejdet med Intercultural Studies. Umiddelbart er det sprogfagene, visse æstetiske fag, Lingvistik og Semiotik, der kan blive uforholdsmæssigt små.

Tilbage på den korte bane og placeringen af pladsreduktionerne

Det er i dette overordnede lys, vi skal tage stilling til, hvordan vi vil implementere den gradvise implementering af dimensioneringen. Ud over at følge ministeriets tal mekanisk har vi som sagt to andre muligheder mhp placeringen af pladsreduktionerne. Vi kan fastholde de grupper, som ministeriet arbejder med, og foretage "interne" omfordelinger, eller vi kan overskride grupperne og vælge mere frit, hvor vi placerer reduktionerne.

Man kan muligvis også forestille sig en kombination af disse muligheder - ligesom man kunne tænke sig, at vi visse steder kunne følge den "mekaniske" model. Hvis vi vælger at fastholde grupperne i et hjørne af instituttet, skal man dog gøre sig klart, at det vil låse mulighedsfeltet en hel del. Det er vel også muligt at tænke sig en mere dynamisk implementering af dimensioneringen, hvor fordelingen af det tilladte antal studiepladser varierer år for år. Således kan man fx vælge at tage et helt hold ud på et bestemt fag hvert andet år, eller lade et fag tage en stor del af dimensioneringen et år mod at få lov til at øge optaget på et senere tidspunkt, hvor pladsreduktionen lægges på andre fag. Endelig bør det nævnes, at en omfordeling af pladsreduktionen kalder på en koordinering med i hvert fald IKS, hvad angår de fag, der indgår i den institutoverskridende gruppe (og også IUP, hvis vi medtænker IT-didaktisk design, der er placeret på CUDIM, men sorterer under vores studienævn).

I de følgende tre alternative scenarier har vi i første omgang valgt at se bort fra de nævnte muligheder, idet vi umiddelbart vurderer, at de vil komplicere sagen unødigt. For overskuelighedens skyld har vi valgt kun at udvikle scenarier for den fuldt implementerede dimensionering i henholdsvis 2018 (BA) og 2020 (KA). Vi har altså ikke gjort os tanker om, hvordan fordelingen vil skulle placeres i den gradvise implementering. Det er derfor vigtigt at understrege, at vi i lyset af den gradvise indfasningsmodel, ministeriet lægger op til, årligt vil skulle tage reduktionsfordelingerne op til revision.

Et årligt eftersyn af pladsreduktionsfordelingen er også nødvendigt af den grund, at vi løbende må holde øje med udviklingen på nationalt niveau. Reduktioner på andre uddannelsesinstitutioner vil jo uvægerligt påvirke det samlede marked for kandidater. Tanken med at lave scenarier for den *endelige* implementering er imidlertid, at vi kan lade os lede af en beslutning om, hvordan vi ønsker at lande fordelingen af pladsreduktionerne efter fuld indfasning.

Målet med de alternative scenarier er selvfølgelig at foretage dimensioneringen på en måde, der er mere strategisk fordelagtig end den "mekaniske" overtagelse af ministeriets tal. Som baggrund for tankegangen skal vi derfor først aftegne ulemperne ved grundscenariet, som det er aftegnet i bilag 3. Umiddelbart er det nok lettest at få øje på de negative *økonomiske* konsekvenser:

- Eftersom modellen indebærer en opretholdelse af det samme udbud af uddannelser som i dag, vil vi være tvunget til at drive alt med et væsentligt reduceret indtægtsgrundlag, hvilket vil være overordentligt vanskeligt. Det vil faktisk kun kunne lade sig gøre, hvis vi reducerer anseligt i antallet af VIP'er, mens alle de resterende VIP'er leverer en væsentlig større mængde undervisning.
- Det ser ikke ud til, at nedgangen i optag på de største BA-uddannelser (Nordisk, Medievidenskab, Engelsk og Informationsvidenskab) vil kunne medføre en reduktion i antallet af hold. Uden reduktion i holdstørrelse vil der ikke blive frigjort VIP-kræfter til andre formål, fordi der kun vil være marginale besparelser mht. VIP-ressourcer (fx færre eksaminer).
- På bachelorniveau vil især Medievidenskab, der har en mellemhøj STÅ-takst, stå for en relativ stor reduktion, mens Informationsvidenskab ligeledes på kandidatniveau, hvortil der er knyttet en høj STÅ-takst, vil stå for en relativ stor reduktion.
- På Kandidatniveau vil de små sprogfag, Dramaturgi, Kunsthistorie og Lingvistik ikke længere kunne drives på en bæredygtig vis (idet STÅ/VIP-ratioen vil blive meget lav), også fordi de studerende på nogle af disse uddannelser skal fordeles på flere linjer.
- På informationsvidenskab, Digital Design og Æstetik og Kultur vil flere af kandidatlinjerne ikke længere være bæredygtige - et problem, der forstærkes af retskravsordningen, der levner få pladser til linjer, hvortil der ikke hører retskravsbachelor.

- A-linjerne på mange kandidatuddannelser rettet mod gymnasieskolen vil ikke længere have tilstrækkeligt optag til at være bæredygtige.
- Cand.public'ens ene linje vil sandsynligvis også få et så lille optag, at den ikke længere vil være bæredygtig.
- Ministeriets model tager ikke højde for frafaldstendenser. En forholdsvis stor reduktion på uddannelser med lille frafald medfører derfor yderligere økonomiske udfordringer. Også i dette lys er den relativt store dimensionering på Medievidenskab og Informationsvidenskab uheldig. (jf bilag 9, der viser vores fags relative balancer mht. gennemførelse).

Ud over disse økonomiske uhensigtsmæssigheder er en "mekanisk" dimensioneringsmodel også uheldig, hvis man betragter den ud fra de andre to hjørner af vores kriterietrekant.

Selvom dimensioneringens hovedrationale er arbejdsløshedstal, rammer den "mekaniske" pladsreduktion også skævt i forhold til et beskæftigelsesparameter, og tendensen er, at det går ud over Informationsvidenskab, Engelsk og Medievidenskab, mens æstetikfagene dimensioneres forholdsvis lidt i forhold til arbejdsløshedstallene. Det gælder faktisk, hvad enten man lægger ministeriets opgørelser over den gennemsnitlige dimittendledighed i 4.-7. kvartal til grund, eller man vælger 9. kvartal som udgangspunkt (jf. bilag 10 og 11) - idet det dog retfærdigvis skal siges, at Musiks tal udviser et markant dyk fra 4.-7. kvartal til 9. kvartal. (For god ordens skyld skal vi bemærke, at vi har medtaget 9. kvartal for at tjekke tesen om, at vores kandidater er kommet i arbejde efter indløbsperioden i de første to år. Desværre må man konstatere, at det kun ser ud til at være delvist sandt.)

Disse skævheder skyldes i vid udstrækning, at udgangspunktet for dimensioneringen som bekendt er 2013-optaget, både på BA og KA-niveau. Generelt var optaget heldigvis fornuftigt på IÆK's uddannelser i netop dette år, men det gælder fx ikke for kandidatuddannelsen i Informationsvidenskab (og i nogen grad Engelsk), der tilsyneladende havde et tilfældigt drop i optaget i netop 2013. Disse uddannelser rammes derfor særligt hårdt af den "mekaniske" model, selvom i hvert fald Informationsvidenskab og Engelsk paradoksalt nok har relativt fornuftige beskæftigelsestal.

Problematisk for logikken angående arbejdsløshedstal er det også, at den procentvise reduktion i den mekaniske dimensionering ikke er fordelt helt lige mellem de fire uddannelsesgrupper. Det betyder paradoksalt nok, at dimensioneringen i enkelte tilfælde rammer hårdest på nogle af de uddannelser, hvor beskæftigelsen ser mest fornuftig ud, mens reduktionen omvendt kan være

mere lempelig på uddannelser med relativt store arbejdsløshedstal. Også dette problem viser sig især mht. Informationsvidenskab og Medievidenskab.

Ud fra den fagpolitiske synsvinkel bør det endelig fremhæves, at det ser ud til, at små populationer medfører et dårligere studiemiljø, og at grønthøsterbeskæringen risikerer at føre til dårligere studiemiljøer på rigtig mange af vores uddannelser. Det er svært at belægge dette med tal, men man kan muligvis hævde, at en dårlig score mht. STÅ og gennemførelsesbonus i forhold til studenterpopulation er en indikator for, hvorvidt de studerende føler sig veltilpasse nok på uddannelsen til at gennemføre deres studier - og gerne inden for den normerede tid.

En opgørelse viser, at der ikke er den store forskel på store, mellemstore, små og helt små fag, hvad STÅ-produktion angår, men at det tilsyneladende er meget vanskeligt for små og helt små fag at hjemtage færdiggørelsesbonus (jf bilag 12a). Det kan tilføjes, at det vel er en fair antagelse, at scoren mht. færdiggørelsesbonus er den bedste indikator for studiemiljø, eftersom den siger noget om de studerendes studieintensitet. (Inddrager man en opgørelse over STÅ/VIP-ratioen (bilag 12b), bliver det ligeledes klart, at opretholdelsen af den gennemsnitlige score mht. STÅ på små og helt små fag tillige koster anseligt mere - omend dette selvfølgelig ikke umiddelbart har noget med studiemiljø at gøre.)

Spørgsmålet er nu, hvorvidt det ved en omfordeling af studiepladsreduktionerne er muligt at afbøde en række af de nævnte negative konsekvenser forbundet med en rent mekanisk beskæring af optaget. Ikke mindst finder vi det påkrævet at forsøge at finde ekstrapladser til de særligt hårdt ramte kandidatuddannelser. Omvendt har vi i scenarierne også forsøgt at kompensere for, at enkelte andre uddannelser tilsyneladende havde et tilfældigt stort optag i netop 2013. For at få et billede af, hvad der vil være at vinde ved de forskellige tiltag har vi foretaget beregninger af de direkte økonomiske konsekvenser af de foreslåede justeringer af pladsreduktionerne.

For at undgå misforståelser bør vi anføre følgende om beregningerne. Ligesom det er tilfældet i forbindelse med udregningerne mht. den "mekaniske" model, er der alene en kalkule over forventede ændringer i den STÅ-baseret *indtægt*. Der er derfor tale om et ufuldstændigt billede af de samlede budgetmæssige konsekvenser af omfordelingerne, især fordi nogle omfordelinger med stor sandsynlighed også vil påvirke instituttets ressourceforbrug. Derudover er der endnu engang tale om en 'alt andet lige'-beregning af STÅ-indtægterne. Vi forsøger altså heller ikke her at tage højde for en eventuel ændret studenteradfærd, fordi vi ikke vurderer, at det på nuværende tidspunkt er muligt at lave realistiske kalkuler angående fremdriftsreformens eventuelle effekter i

den retning. Beregningerne er således først og fremmest tænkt som et muligt komparationsgrundlag for de allerede fremlagte beregninger af grundscenariet.

Alle disse overvejelser har ledt os frem til følgende tre scenarier, der som vanligt følger en logik, hvor radikalitetsgraden er stigende:

1. Et scenarie, hvor hele uddannelsesporteføljen er bevaret, men hvor der af beskæftigelsesmæssige, institutøkonomiske og/eller fagpolitiske årsager er sket en omfordeling *inden for* uddannelsesgrupperne.
2. Et scenarie, hvor uddannelsesporteføljen er bevaret, men hvor der af beskæftigelsesmæssige, institutøkonomiske og/eller fagpolitiske årsager er sket en omfordeling *på tværs af* uddannelsesgrupperne.
3. Et scenarie, hvor der er foretaget en indskrænkning i instituttets uddannelsesportefølje, og hvor der af beskæftigelsesmæssige, institutøkonomiske og/eller fagpolitiske årsager er sket en omfordeling *på tværs af* uddannelsesgrupperne.

1) Omfordeling inden for grupperne

Overholder man uddannelsesgruppelogikken, kunne en mulig omfordeling tage sig ud som vist i bilag 13 og 14. Uddannelser, hvor dimensioneringstallet er markeret med rødt, er blevet yderligere reduceret i forhold til den mekaniske dimensionering. Grønne tal betyder omvendt, at der er tilføjet pladser. Scenariet er baseret på følgende omfordelinger:

- I fremmedsproggruppen er der på BA-niveau flyttet i alt 10 pladser fra de mindre sprog til Engelsk. Tilsvarende er der på KA-niveau flyttet 3 pladser til Engelsk fra Tysk, Spansk og Latinamerikastudier.
- I gruppen 'Klassisk humaniora' er der på BA-niveau flyttet 4 pladser fra Lingvistik til Nordisk, På KA-niveau er der omvendt flyttet 4 pladser fra Nordisk til Lingvistik.
- I gruppen 'Medie og kommunikation' er der på BA-niveau flyttet 6 pladser fra Medievidenskab til Informationsvidenskab. På KA-niveau er der flyttet 16 pladser til informationsvidenskab fra Cand.public'en (5), Medievidenskab (4) og Retorik (7).
- I gruppen med æstetiske fag er der på BA-niveau flyttet 4 pladser fra ÆK til Musikvidenskab. På KA-niveau er der flyttet i alt 8 pladser til Digital Design fra hhv. Litteraturhistorie (3) og ÆK (5).

Ud over de ovenfor nævnte overvejelser er omfordelingen i dette scenarie båret af følgende rationaler:

1. Fagpolitiske hensyn om så vidt muligt at have et tilstrækkeligt antal studiepladser på små uddannelser, også af hensyn til studiemiljøet.
2. Institutøkonomiske hensyn om at placere flest mulige studiepladser på uddannelser med stor eller mellemstor STÅ-takst samt på uddannelser, der i følge vores opgørelse har et lille frafald og en god gennemførelse. Endelig tilsiger det økonomiske hensyn, at der så vidt muligt bør være et tilstrækkeligt antal studerende til at opretholde en fornuftig STÅ/VIP-ratio på de små uddannelser.
3. Beskæftigelsespolitiske hensyn om at placere studiepladser på uddannelser med forholdsvis lille arbejdsløshed.

Den valgte omfordeling viser, at man kan bevare den brede fagpalet og samtidig overflytte et lille antal studiepladser til uddannelser med god STÅ-økonomi og/eller gode beskæftigelsestal. Men de økonomiske beregninger viser også, at vi (ikke uventet) skal regne med, at en beskeden omfordeling inden for rammerne af de fastlagte uddannelsesgrupper ikke for alvor vil kunne forbedre økonomien. Afhængigt af, om vi medregner den årlige reduktion i STÅ-taksten på 2 % eller ej, lander vi på en estimeret STÅ-baseret indtægtsforbedring på mellem 1.9 mio. kr. – 2,2 mio. kr. om året.

Selvom ambitionen bag scenariet som nævnt er at bevare den brede fagpalet, er det nok ikke realistisk at forvente, at det rent faktisk er muligt, i hvert fald ikke uden yderligere indtægter fra anden side. Dette leder os til at belyse konsekvenserne af et lidt mere radikalt scenarie, hvor pladser omfordeles mellem de fastsatte uddannelsesgrupper.

2) Omflytning mellem grupperne

Dette scenarie er anlagt på en mulig omfordeling af reduktionerne mellem uddannelsesgrupperne på hhv. BA- og KA-niveau, der fremgår af bilag 15 og 16. Det gælder selvfølgelig også her, at dimensioneringstal markeret med rødt er blevet udsat for en yderligere reduktion i forhold til den mekaniske dimensionering, mens grønne tal omvendt betyder, at der er tilføjet pladser. Der er blevet foretaget følgende omfordelinger:

På BA-niveau har vi tilført pladser i forhold til den mekaniske model til følgende uddannelser: Engelsk (3), Informationsvidenskab (21), Digital Design (12) og Musikvidenskab (4). Følgende BA-uddannelser har afgivet 5 pladser eller derunder: Fransk, Spansk, Tysk, Lingvistik, Dramaturgi, Litteraturhistorie og ÆK.

Følgende har afgivet mellem 5 og 10 pladser: Nordisk, Medievidenskab og Kunsthistorie.

På KA-niveau har følgende uddannelser fået tilført pladser: Engelsk (6), Informationsvidenskab (30), Medievidenskab (6) og Digital Design (6). Følgende uddannelser har afgivet 5 eller derunder: Fransk, Italiensk, Spansk, Latinamerikastudier, Tysk, Lingvistik, Kognitiv Semiotik, Cand.public, Retorik og Litteraturhistorie. Følgende har afgivet mellem 5 og 10 pladser: Nordisk og ÆK.

Dette scenarie er båret af de rationaler, der også var gældende ovenfor. Derudover kan tilføjes følgende to hensyn (der begge er nødvendige at tage, når omfordelingen på tværs af grupper åbner mulighed for at rykke rundt på et større antal pladser):

- Koordinering af BA- og KA-dimensioneringen. Reduktionen på BA- og KA-niveau bør som nævnt koordineres således, at dimensioneringen på KA-uddannelserne afspejles i optaget på de tilsvarende BA-uddannelser og omvendt.
- Af bl.a. uddannelsesøkonomiske hensyn har vi så vidt muligt tilstræbt at lande på et antal studiepladser på de store uddannelser, der gør det muligt at tilrettelægge undervisningen med et helt antal hold af 35-40 studerende. Tilgangen af ikke-full-degree studerende, herunder ikke mindst udvekslingsstuderende på Engelsk, gør imidlertid en sådan planlægning vanskelig.

Den skarpe iagttagelse vil notere, at vi forsøgsvis har foretaget en "negativ reduktion" på Informationsvidenskabs kandidatuddannelse og således øget antallet af studiepladser i forhold til udgangspunktet i 2013. Baggrunden herfor er først og fremmest det udsædvanligt lave optag på uddannelsen i 2013. Ud over det STÅ-økonomiske argument, vurderer vi også, at et forholdsvist stort optag er nødvendigt for at sikre tilgang af studerende til linjen Digital Living, i hvert fald indtil en eventuel RUVU-godkendelse giver mulighed for at udbyde linjen som en selvstændig uddannelse. Endelig har paralleluddannelsen, Humanistisk Informatik ved AAU fået beskåret optaget væsentligt. I det lys er det rimeligt at antage, at beskæftigelsessituationen her vil bedre sig væsentligt.

Også dette scenarie viser, at det ser ud til at være muligt at fordele de studerende på en måde, der sikrer en bred fagpalet med et rimeligt antal studerende på de mindste BA og KA-uddannelser, og samtidig overflytte et antal studiepladser til uddannelser med god STÅ-økonomi og/eller gode beskæftigelsestilbud. Men de STÅ-økonomiske beregninger viser også, at forbedringerne med al

sandsynlighed ikke er tilstrækkelige. Det fremgår, at vi kan se frem til en estimeret indtægtsforbedring på mellem 5,2 mio. kr. – 5,8 mio. kr. om året. Det er pænt, men der er stadig lang vej til de mange mio. kr., vi skal nå, hvilket leder os til at belyse konsekvenserne af endnu et scenarie, hvor omfordelingen af pladser sker i lyset af en samtidig indskrænkning i instituttets uddannelsesportefølje.

3) Omfordeling mellem grupperne plus indskrænkning af porteføljen

Dette scenarie tager altså udgangspunkt i en mere drastisk reaktion på dimensioneringen, idet der her tages beslutning om allerede på relativ kort sigt at lukke en række kandidatlinjer og mindre BA- og KA-uddannelser. Tallene fremgår af bilag 17 og 18.

Lukninger er som sagt ikke noget, man bare beslutter sig for. Inden det kan komme på tale at anvende dette træk, skal alle aspekter forbundet med en eventuel lukning vendes. Det skal derfor understreges, at formålet med det følgende scenarie ikke er at bebude lukninger på nuværende tidspunkt. Intentionen er derimod at åbne for drøftelser baseret på et så solidt fælles vidensgrundlag som muligt. I det valgte scenarie er følgende typer af indskrænkninger bragt i spil:

- Hele uddannelser, hvor STÅ-økonomien og studiemiljøet er udfordret af et meget lille optag. (Det gælder Italiensk BA og KA.)
- A-linjerne (og C-linjerne) på en række gymnasierettede kandidatuddannelser, hvor optaget forventes at blive reduceret kraftigt. (Det gælder Spansk, Fransk, Tysk, Dramaturgi, Musik.)
- Sekundære A-linjer uden retskravsadgang på en række kandidatuddannelser (Det gælder Æstetik og Kultur (A2), Informationsvidenskab (A3), Cand.public'en (A1), Digital Design (A2 og Audiodesign - idet en eventuel lukning af Audiodesign dog kun bør indgå i overvejelserne, såfremt Sound Studies ikke skulle blive godkendt).

På baggrund af et forsigtigt skøn baseret på optaget i årene 2012-14 har vi vurderet, at disse lukninger vil gøre det muligt at omfordele ca. 80 pladser til andre uddannelsesudbud (BA og KA). Dertil kommer nogle af de omfordelinger, der også blev foretaget i scenarie 2.

I dette scenarie er vi nødt til at skelne mellem flytninger, der er hhv. 'synlige' og 'usynlige' i de medsendte bilag over omfordelinger. Det skyldes, at arkene ikke viser 'uddannelsesinterne' flytninger forbundet med lukninger af linjer, hvor

pladserne teknisk set bliver på uddannelsen - nu blot på en af de linjer, som bevares. Følgende synlige omflytninger er foretaget i dette scenarie:

På BA-niveau har vi tilført pladser til følgende uddannelser: Engelsk (6), Informationsvidenskab (26), Digital Design (12) og Musikvidenskab (4). Følgende uddannelser har afgivet 5 pladser eller derunder: Fransk, Spansk, Tysk, Lingvistik, Medievidenskab, Dramaturgi, Litteraturhistorie og ÆK. Følgende uddannelser har afgivet mellem 5-10 pladser: Italiensk (idet uddannelsen lukkes), Nordisk og Kunsthistorie.

På KA-niveau har vi tilført pladser til følgende uddannelser: Engelsk (13), Lingvistik (3), Informationsvidenskab (28), Medievidenskab (14) og Digital Design (6). Følgende uddannelser har afgivet 5 pladser eller derunder: Fransk, Spansk, Tysk, Latinamerikastudier, Italiensk, Retorik, Litteraturhistorie og Musikvidenskab. Følgende uddannelser afgiver mellem 5 og 10 pladser: Nordisk og ÆK. Cand.public'en afgiver i dette scenarie 15 pladser, idet den ene linje lukkes, og pladserne flyttes til andre uddannelser.

Det fremgår, at omflytningerne i dette scenarie vil udmunde i en estimeret forbedring af indtægterne på mellem 6,2 mio. kr. og 7,0 mio. kr. En omfordeling af studiepladserne baseret på bl.a. en indskrænkning af uddannelsesporteføljen vil imidlertid med stor sandsynlighed bidrage til en række øvrige og ikke ubetydelige budgetforbedringer, der ikke er reflekteret i en forsimplet STÅ-opgørelse. Et slag på tasken er, at de afledte effekter vil give en gevinst på 1,5 mio. kr. - 2.0 mio. kr., så den samlede forbedring lander på ca. 7,7 - 9,0 mio. kr. Denne økonomiske forbedring hænger selvfølgelig sammen med, at en indskrænkning vil virke ressourcebesparende, idet der er uddannelseselementer, der ikke længere skal udbydes, og administrative opgaver, som ikke længere skal løses.

Mod et fjerde alternativt scenarie

De tre scenarier blev præsenteret og drøftet på det interne ledelsesseminar i slutningen af februar 2015. Der var enighed om, at det situationens alvor taget i betragtning næppe er en option ikke at afsøge nogle af de muligheder, der aftegnes i især scenarie to og tre, også selvom de institutøkonomiske udfordringer med al sandsynlighed ikke alene vil kunne løses gennem en simpel omfordeling af studiepladser.

Da en omfordeling af pladserne altså vil ende med forbedringer, der ligger meget langt fra den økonomiske reduktion, vi har i sigte, er opgaven fortsat at sammentænke det kortsigtede og langsigtede perspektiv. Hovedtendensen i et langsigtet perspektiv vil, som situationen ser ud lige nu, være færre større uddannelser, der kan dække forskellige fag på én gang, ligesom udgangspunktet i

det lange lys må være de arbejdsmarkedsorienterede styrkepositioner, vi har aftegnet.

Forudsætningen for at kunne agere fornuftigt på den lange bane er imidlertid, at vi bevarer mest muligt af den fagpalet, som på sigt skal integreres i fremtidens uddannelsesportefølje, idet vi dog samtidig skal sikre en så god institutøkonomi som muligt, uden at vi går på kompromis med det meget vigtige beskæftigelsesrationale.

På den baggrund blev det besluttet at udarbejde et fjerde scenarie mhp. placeringen af pladsreduktionerne. Dette scenarie skal tage udgangspunkt i de principper, der ligger til grund for scenarie to og tre, idet analysen af scenarierne dog også viste, at der er behov for at foretage en række justeringer på basis af følgende observationer:

1. Hensynet til at kunne udarbejde de bedst mulige løsninger på den lange bane fordrer, at vi bevarer mest muligt på den korte bane. Vi bør derfor kun overveje at lukke uddannelser og uddannelseselementer, hvor antallet af ansøgere med stor sandsynlighed vil blive reduceret så kraftigt, at det ikke længere er muligt at drive dem. Vi bør derfor kun foretage en mindre del af de afgrænsninger, der foreslås i scenarie tre.
2. Omfordelingerne på BA- og KA-niveau er ikke altid hensigtsmæssigt koordineret i scenarie to og tre. På en række uddannelser skal der foretages en justering, der sikrer, at dimensioneringen på KA-niveau afspejles i optaget på tilsvarende BA-uddannelse og omvendt (det gælder bl.a. Medievidenskab, Dramaturgi og Æstetik og Kultur).
3. Der kan i sær på KA-niveau foretages en yderligere justering mhp. at sikre et optag, der i højere grad afspejler beskæftigelsessituationen. I den forbindelse bør vi tilstræbe at få adgang til regionale beskæftigelsesdata som supplement til ministeriets nationale tal.
4. I enkelte tilfælde bør vi overveje om de små KA-uddannelser vil have et for lille optag, når dimensioneringen er fuldt indfaset. Hensynet til et fornuftigt studiemiljø kan give anledning til en forholdsvis mindre reduktion.
5. Vi skal tage højde for, at flytningerne af pladsreduktionerne ikke medfører, at der opstår en risiko for at underminere muligheden for at operere med fornuftige holdstørrelser (det kan fx være tilfældet på Æstetik og Kultur pga. forventet frafald).

6. Vi bør i et fremadrettet perspektiv i højere grad anvende frafalds- og gennemførelstal som kriterium for tildelingen af studiepladser. Dette hænger sammen med fremdriftsreformens bestemmelser om, at uddannelsesindtægterne i fremtiden vil være betinget af en reduktion i den gennemsnitlige studietid.

Det er intentionen meget hurtigt at etablere et sådant fjerde scenarie mhp. at foretage en endelig beslutning om placeringen af pladsreduktionerne i ledelseskredsen.

Eftersom alle de foreslåede scenarier ender med forbedringer, der ligger meget langt fra den økonomiske reduktion, vi har i sigte, skal den tekniske del af et fjerde scenarie kobles med beslutninger vedrørende den langsigtede fremtidige uddannelsesportefølje. Kun derved kommer vi i mål med tacklingen af dimensioneringsproblemet på en måde, der sammentænker det kortsigtede og det langsigtede perspektiv. Mhp. denne dimension af det fjerde scenarie skal den her foreslåede "søjletænkning" utvivlsomt kvalificeres. Jf. vores bemærkning om, at situationen kalder på, at vi i langt højere grad end hidtil handler som et fælles subjekt, er det ligeledes afgørende, at dette scenarie hviler på en meget høj grad af fælles tænkning om retningen. Derfor lægger vi op til, at vi i den kommende tid skal gennemføre en afklaringsproces i fagmiljøerne.

Vi bør dog nok understrege, at vi ikke sætter sagen i proces for at udskyde beslutningerne uendeligt. Situationen kalder på handling, og det er næppe en option bare at afvise vores scenarieovervejelser. Man kan utvivlsomt (og med udgangspunkt i fornuftige rationaler) være fagpolitisk uenig i en del af de overvejelser, vi har gjort os, men fordringen om at finde en løsning, der kan bringe os igennem dimensioneringens konsekvenser, består. Det er formentlig muligt at tænke i helt andre scenarier, hvor de beskæftigelsesmæssige, fagpolitiske og institutøkonomiske hensyn bringes i spil på en helt anden vis. Men en vigtig konklusion på arbejdet med scenarierne er, at de institut-fakultetsøkonomiske udfordringer næppe vil kunne løses gennem en simpel omfordeling af studiepladser – i hvert fald ikke uden meget store indskrænkninger i den samlede fagpalet og reduktioner i bemanning til følge. Ud over de meget negative fagpolitiske konsekvenser, denne situation ville medføre, ville de beskæftigelsesmæssige hensyn med stor sandsynlighed også blive udfordret, fordi vi ikke længere ville være i stand til at uddanne kvalificerede kandidater inden for helt centrale sektorer. En model *skal* derfor findes.

Helt sikkert er det også, at det hører med til et fjerde scenarie, at vi må intensivere vores bestræbelser på at anvende det fjerde handlingsrum "rammebetingelser" til at reducere de omkostninger, der er forbundet med at drive uddannelserne, mest muligt. Jo mere det kan lykkes os at gøre vores

uddannelser ressourceeffektive, jo mindre radikalt behøver "det fjerde scenarie" at være.

Dette har som bekendt været ledestjernen i vores projekt om ressourceeffektivisering af uddannelserne, og der er næppe grund til at gentage hele paletten af mulige initiativer i den anledning. Den står at læse i det dokument, vi lavede som opspil til processen i 2014 (se bilag 19). Vi kom et godt stykke ad vejen i 2014, men vi bør understrege, at initiativerne kun batter for alvor, hvis det virkelig lykkes os at forenkle og standardisere studieordninger, eksamensformer, kursusformater mv. You all know the drill! Men igen: Udfordringen har en helt anden skala end de udfordringer, vi hidtil har skullet tackle, og kalder derfor på mere vidtgående tiltag.

Vi ønsker alle velkommen til jagten på "det fjerde scenarie".
Ken og Niels